

Mẫu số 1: Bài thơ Mây và sóng phân tích

Trong kho tàng văn học của nhân loại đã có biết bao tác phẩm viết về tình cảm gia đình. Ta đã biết những tác phẩm như Bếp lửa, Khúc hát ru những em bé lớn trên lưng mẹ, Con cò... Bên cạnh những tác phẩm rất quen thuộc đó còn có bài thơ Mây và sóng của Ta-go - một tác phẩm thơ nói lên tình mẫu tử bao la, rộng lớn của một đại thi hào Ấn Độ.

Trò chơi của những người sống trên mây và sóng thật thú vị, không gì tả nổi, hấp dẫn đến lạ kì:

“Bọn tớ chơi từ khi thức dậy cho đến lúc chiều tà. Bọn tớ chơi với bình minh vàng, bọn tớ chơi với vầng trăng bạc”

“Bọn tớ ca hát từ sáng sớm đến hoàng hôn. Bọn tớ ngao du nơi này nơi nọ mà không biết từng đến nơi nao”.

Thiên nhiên bao la, rộng lớn đang mở ra trước mắt em bé. Được chơi với mây, với vầng trăng bạc, ngao du nơi này nơi nọ đối với em bé là cả một niềm vui thích, rồi được chơi từ khi thức dậy cho đến lúc chiều tà. Hỏi rằng em bé sẽ không bỏ lỡ cơ hội đó qua đi, em đã hỏi:

Con hỏi: “Nhưng làm thế nào mình lên đó được?”.

Con hỏi: “Nhưng làm thế nào mình ra ngoài đó được?”.

Đó là một điều thật dễ hiểu, dù sao em bé vẫn chỉ là một em bé mà thôi. Nhưng đúng lúc này hình ảnh người mẹ lại hiện lên trong tâm trí em:

“Mẹ mình đang đợi ở nhà” - con bảo - “Làm sao có thể rời mẹ mà đến được?”

Con bảo: “Buổi chiều mẹ luôn muốn mình ở nhà, làm sao có thể rời mẹ mà đi được?”.

Em đúng là một đứa bé ngoan, lời từ chối của em thật ngây thơ, trong sáng đến mức khiến cho họ phải mỉm cười, nháy mắt rồi lướt qua. Chính mẹ em bé, tình yêu thương của mẹ dành cho em đã trở thành sợi dây vô hình buộc chặt em bé ở lại, buộc chặt tâm trí em với lòng mẹ.

Cũng chính vì điều đó mà những trò chơi sáng tạo của em bé thú vị chẳng kém trò chơi của những người sống trên mây và sóng:

Con là mây và mẹ sẽ là trăng.

Hai bàn tay con ôm lấy mẹ, và mái nhà ta sẽ là bầu trời xanh thẳm.

Con là sóng và mẹ sẽ là bến bờ kì lạ,

Con lăn, lăn, lăn mãi rồi sẽ cười vang vỡ tan vào lòng mẹ.

Mây, trăng, sóng, bờ biển đều đã thể hiện lên trò chơi của em nhưng trong đó lại có cả mẹ. Ở đây, thiên nhiên rộng lớn, kì ảo, thơ mộng vẫn hiện lên. Nó còn hiện lên đậm nét hơn nữa qua tình cảm của em bé với mẹ. Em sẽ lấy đôi tay choàng lên người mẹ. Rồi sẽ lăn, lăn, lăn mãi cùng tiếng cười vỡ tan vào lòng mẹ. Tình cảm ấy thật sâu đậm, thật thiết tha. Và chắc chắn rằng nó sẽ kéo dài từ bình minh đến tối.

Nổi bật hẳn lên trong phần hai cũng như là một điểm nhấn cho toàn bộ tác phẩm chính là câu thơ và không ai trên thế gian này biết mẹ con ta ở chốn nào. Tại sao em bé lại nói như vậy, đó là bởi em tin chắc rằng tình cảm giữa em và người mẹ sẽ ở khắp mọi nơi, mọi chốn. Tình cảm ấy sâu sắc đến mức không ai có thể hiểu hết được. Tình mẫu tử là thiêng liêng, bất diệt, hoà cả vào trong thiên nhiên bao la, thơ mộng.

Với kết cấu lặp lại giữa hai phần nhưng tác phẩm không vì thế mà trở nên nhàm chán. Ngược lại, tác phẩm càng thêm sức lôi cuốn bởi tác giả Ta-go đã khéo léo tạo ra thêm thử thách thứ hai cho em bé. Chính điều đó đã tạo ra tình cảm mẫu tử trong bài thơ này, một tình cảm trong gian lao, thử thách càng thêm bền chặt. Cùng với đó, Ta-go đã tinh tế chọn ra những hình ảnh mây, trăng, sóng, bờ biển để làm biểu tượng cho thiên nhiên. Những hình ảnh biểu tượng đó được nhân hoá lên có tâm hồn, tiếng nói khiến cho chúng thêm phần sống động trước mắt người đọc. Giọng điệu thiết tha, sâu sắc của một người con với mẹ của mình.

Tác phẩm Mây và sóng của Ta-go tựa như một bài ca. Bài ca ấy cho người đọc thấu hiểu rằng tình mẫu tử là thiêng liêng, bất diệt. Đồng thời nó cũng nhắc nhở mỗi người trong chúng ta về cuộc đời bao giờ cũng có những cám dỗ, điều quan trọng là ta phải biết vượt qua nó. Một trong những động lực giúp ta biết vượt qua chính là tình cảm của người mẹ dành cho ta. Với những điều đó, tác phẩm đã để lại những tình cảm sâu đậm trong lòng người đọc.

Mẫu số 2: Phân tích bài Mây và sóng của Tago

Mây và sóng của Tago là một bài thơ thật cảm động về tình cảm mẹ con. Có hai cảnh thơ: cảnh đầu em bé nói chuyện với mẹ về mây, cảnh sau em bé nói chuyện

với mẹ về sóng. Qua câu chuyện tưởng tượng về mây, về sóng toát lên tình thương yêu mẹ của em bé là hơn tất cả.

Trẻ em thật giàu sức tưởng tượng. Em tưởng tượng ra mây cũng như những đứa trẻ mãi vui chơi suốt ngày:

“Họ bảo: Chúng ta vui chơi từ tinh mơ đến hết ngày.
Chúng ta giỡn với sớm vàng rồi lại đùa cùng trăng bạc”.

Tất nhiên là em bé thích đi chơi cùng với mây. Vì thế em mới nói: “Nhưng làm thế nào tôi lên trên ấy được”. Nhưng em nghĩ đến mẹ. Không thể bỏ mẹ mà đi chơi với mây được. Mẹ đang đợi ở nhà: “Mẹ đợi tôi ở nhà, tôi có lòng nào bỏ được mẹ tôi”

Em muốn trò vui nào cũng có mẹ em. Và trò chơi nào có mẹ sẽ hay hơn cả trò chơi của mây:

“Con làm mây nhé, mẹ làm mặt trăng.
tay con ôm mặt mẹ, còn mái nhà là trời xanh”.

Cảnh thơ thứ hai: em bé nói chuyện với mẹ về sóng. Sóng nói:

“Chúng ta ca hát sớm chiều, chúng ta đi mãi mãi, không biết là đi qua những đâu”.

Tất nhiên là em bé cũng muốn đi chơi với sóng để ca hát sớm chiều. Nhưng em nghĩ đến mẹ:

“Nhưng đến tối, mẹ tôi nhớ thì sao?
ôi làm thế nào mà rời mẹ tôi được!”.

Mẹ em thì nhớ em, còn em thì không thể xa mẹ. Không niềm vui nào có thể sánh bằng mẹ được. Có mẹ là có tất cả. Thế là em nghĩ ra trò chơi còn hay hơn trò chơi của sóng:

“Con làm sóng nhé, mẹ làm mặt biển
Con lăn, lăn như làn sóng vỗ, tiếng con cười giòn tan vào gối mẹ”.

Sóng muôn đời không ra khỏi biển. Không có biển thì không có sóng. Ngược lại, không có sóng, biển sẽ rất buồn. Cũng như vậy, đứa con luôn ở trong cuộc đời của người mẹ. Không có người mẹ thì không có người con. Đứa con sẽ là cả cuộc đời của người mẹ.

Bài thơ được Sáng tạo bằng trí tưởng tượng: em bé nói chuyện với mẹ về mây, về sóng. Lời thơ thật hồn nhiên, mà ý thơ lại thật sâu sắc: tình thương của người con với mẹ là hơn tất cả.

Mẫu số 3: Phân tích bài Mây và sóng lớp 9

Tình mẫu tử thiêng liêng, bất diệt là nguồn cảm hứng bất tận cho thi ca. Chế Lan Viên đã từng dùng hình ảnh cánh cò trắng bên nôi để khái quát nên quy luật muôn đời của lòng mẹ:

“Con dù lớn vẫn là con của mẹ
Đi hết đời lòng mẹ vẫn theo con”

Không giống với cánh cò trong lời ru của mẹ, những hình ảnh thiên nhiên giàu ý nghĩa tượng trưng trong bài Mây và sóng của Ta-go lại ca ngợi tình mẫu tử thiêng liêng một cách rất khác, từ lời kể của đứa bé. Người đọc ấn tượng sâu sắc bởi vẻ đẹp mộng mơ và ý nghĩa sâu sắc mà Ta-go gửi gắm trong bài thơ ấy.

Ta-go là một người nghệ sĩ đa tài. Ông đã để lại một gia tài văn hóa nghệ thuật đồ, có giá trị đến tận bây giờ cho nền nghệ thuật thế giới. Ta-go là nhà thơ hiện đại lớn nhất của Ấn Độ và là nhà thơ đầu tiên của Châu Á đoạt giải Nô-ben văn học với tập Thơ Dâng. Hầu hết các tác phẩm đều được chính ông dịch sang tiếng Anh.

Thơ của ông thể hiện tinh thần dân tộc và dân chủ sâu sắc, tinh thần nhân văn cao cả và tính chất trữ tình, triết lí nồng đượm. Thơ ông sử dụng rất thành công những hình ảnh thiên nhiên mang ý nghĩa tượng trưng, những hình thức liên tưởng so sánh và thủ pháp trùng điệp. Điều ấy được thể hiện rõ nét qua bài thơ Mây và sóng của ông.

Bài thơ mở đầu với một tiếng gọi “Mẹ ơi” của em bé và sau đó là lời kể lại cuộc đối thoại giữa em và những người sống trên mây và sóng. Em bé được mây và sóng rủ rê, mời gọi bằng những đề nghị vô cùng hấp dẫn “Bọn tớ chơi từ khi thức dậy cho đến lúc chiều tà. Bọn tớ chơi với bình minh vàng, bọn tớ chơi với vầng trăng bạc” và “Bọn tớ ca hát từ sáng sớm cho đến hoàng hôn. Bọn tớ ngao du nơi này nơi nọ mà không biết từng đến nơi nào”.

Tác giả đã thật tinh tế khi mở ra một thế giới mới lạ, hoàn toàn khác so với thế giới thực tại trong mắt của đứa trẻ. Mây và sóng, những cuộc dạo chơi đến “tận cùng trái đất”, đến “rìa biển cả” - những nơi xa xôi và cũng chính vì thế mới gọi lên sự tò mò của em bé. Ta-go còn thấu hiểu tâm lí của một đứa trẻ, khi để cho em bé lưỡng lự, phân vân trước lời đề nghị đầy hấp dẫn của mây và sóng.

Nếu thiếu đi chi tiết này, cuộc đối thoại của em bé sẽ không thực, vì trẻ em ai lại không ham chơi, không muốn khám phá thế giới mới lạ? Thế nhưng điều đã níu chân em, để em quyết tâm từ chối lời mời hấp dẫn ấy là tình mẫu tử. Vì “Mẹ mình đang đợi ở nhà, làm sao có thể rời mẹ mà đến được?” và “Buổi chiều mẹ mình luôn muốn mình ở nhà, làm sao có thể rời mẹ mà đi được?”.

Với em, mẹ còn quan trọng hơn cả những cuộc dạo chơi, khám phá kia. Bởi em đã tự sáng tạo ra được trò chơi của chính mình, có em và có mẹ. Em sẽ là mây, mẹ là trăng, mái nhà là bầu trời xanh thẳm. Em là sóng còn mẹ sẽ là bến bờ kì lạ, “con lăn lăn lăn mãi rồi sẽ cười vang vỡ tan vào lòng mẹ”.

Tác giả đã dựng nên một bức tranh thật đẹp với những hình ảnh đầy thơ mộng, là sóng là mây, là trăng, là gió, là bến bờ kì lạ. Những sự vật ấy khiến cho không gian như được mở ra mênh mông, cũng giống như trí tưởng tượng bao la của những đứa trẻ.

Không chỉ dựng nên một bức tranh mộng mơ, bài thơ còn mang một ý nghĩa nhân văn sâu sắc. Ta-go đã sử dụng những hình ảnh thiên nhiên, vũ trụ giàu tính biểu tượng để gợi về tình mẫu tử. Mây, sóng, trăng, bến bờ kì lạ là những sự vật thiên nhiên mang tính vĩnh hằng. Điều ấy cũng có nghĩa, ông đã nâng giá trị của tình mẫu tử lên ngang với tầm vóc của vũ trụ, biến nó trở thành tình cảm thiêng liêng, bất diệt.

Hơn thế nữa, trong trò chơi của đứa trẻ, con sẽ là mây, mẹ sẽ là trăng, mái nhà sẽ là bầu trời xanh thẳm; con là sóng, mẹ sẽ là bến bờ kì lạ với hành động “hai bàn tay con ôm lấy mẹ”, “con lăn, lăn, lăn mãi rồi sẽ cười vang vỡ tan vào lòng mẹ” đã gợi cho ta niềm hân hoan, vui sướng của đứa trẻ khi được ở cùng mẹ.

Hạnh phúc giản đơn của chúng chỉ là được mẹ nâng niu, ôm ấp trong sự bao dung như cái bến bờ kì lạ mà con sóng lăn vào. Câu thơ cuối đã mang tới cho người đọc nhiều suy ngẫm “Và không ai trên thế gian này biết mẹ con ta ở chốn nào”. Câu thơ vang lên như một lời khẳng định mẹ con ta ở khắp mọi nơi, không ai có thể chia lìa, cũng có nghĩa tình mẫu tử thiêng liêng luôn tồn tại ở khắp mọi nơi trên thế gian này.

Với hình thức đối thoại lồng trong lời kể của em bé, qua những hình ảnh thiên nhiên giàu ý nghĩa tượng trưng, bài thơ Mây và sóng của Ta-go đã ca ngợi tình mẫu tử thiêng liêng, bất diệt.

Mẫu số 4: Phân tích thơ *Mây và sóng*

Mây và sóng là tên một bài thơ của nhà thơ Ấn Độ vĩ đại R. Tagore (1861 – 1941), được in trong tập *Trăng non* bằng tiếng Anh năm 1915. Nếu tìm về nguyên tác bằng tiếng Ấn Độ thì *Susu* có nghĩa là trẻ thơ và đã được xuất bản năm 1909. Điều này ghi nhận tình cảm trong sáng, cao thượng và sự quan tâm nhiều mặt của nhà thơ nổi tiếng này về thế giới trẻ thơ. Đây là một bài thơ hay, yếu tố tưởng tượng cao.

Bài thơ gồm hai phần: Phần mây và phần sóng, nhưng không phải là để tả lại những cảnh mây và sóng mà chỉ là những câu chuyện do em bé tưởng tượng ra. Em bé đóng vai chính trong bài thơ, bên cạnh em còn có người mẹ. Mỗi phần của bài thơ được tạo ra bằng lời kể của em bé về những gì em biết, em nghe được. Em bé kể những gì mà các bạn mây và sóng rủ rê em. Từ đó, bài thơ bắt đầu bằng lời gọi mẹ âu yếm, để mách với mẹ điều mà em bé cảm nhận:

Mẹ ơi, kìa ai đang gọi con trên mây cao
Thì ra đó là các bạn mây.
Các bạn mây đang nói chuyện với em.
Rồi em kể cho mẹ những gì mà “họ bảo” với em:
Chúng ta vui chơi từ tinh mơ đến hết ngày
Chúng ta đùa giỡn với bình minh vàng rồi lại đùa cùng trăng bạc
Hóa ra họ đang vui chơi, họ muốn cùng em vui chơi.
Họ muốn cùng em đi khắp bầu trời.
Nhưng mà làm thế nào tôi lên trên ấy được?
Phải rồi, muốn đi chơi cùng với họ thì phải lên được bầu trời đã chứ.

Họ trả lời:

Con hãy đi hết cõi đất,
Rồi giơ tay lên trời,
Con sẽ bay bổng lên mây

Trí tưởng tượng thật hồn nhiên kì diệu, như thực như mơ. Trẻ thơ nào cũng ham chơi, cũng thích được chơi. Còn gì thú vị hơn là được chơi “từ tinh mơ đến hết ngày”, được đùa giỡn trong nắng vàng buổi sớm và trong ánh bạc đêm trăng. Ánh vàng, ánh bạc trải rộng trong không gian và thời gian, tạo ra một nơi vui chơi không bao giờ chán.

Nhưng em bé vẫn không quên là mình đang kể cho mẹ nghe và thế là em mách lại cho mẹ nghe lời đối đáp của em:

Mẹ đợi tôi ở nhà, Tôi có lòng nào bỏ được mẹ tôi. À ra thế, dù chơi đâu, dù chơi với ai, em bé vẫn nhớ tới người mẹ, nhớ tới ngôi nhà ở đó có mẹ. Mẹ là tất cả. Không nỡ “lòng nào bỏ được mẹ tôi”. Các bạn mây “mím cười” hiểu ra vấn đề và “lửng lơ họ bay mất”. Giác mơ của em bé với các bạn mây kết thúc. Cuộc trò chuyện cũng kết thúc.

Và bây giờ còn lại em bé với mẹ. Em mách mẹ về một “trò chơi còn hay hơn”. Đó là trò chơi mà em nghĩ ra. Ở đó: Con làm mây, mẹ làm mặt trăng, hai tay con ôm mặt mẹ, mái nhà là trời xanh. Thật là một trò chơi ngộ nghĩnh nhưng rất thơ mộng. Trong trò chơi đó, có hai nhân vật mẹ – con.

Ở đó có sự phân vai: Mẹ trở thành trăng bạc, trong ngôi nhà là không gian xanh, còn con hóa vàng mây ôm lấy vàng trăng như cánh tay trẻ thơ ôm lấy gò má của người mẹ. ở đó, cũng có mây, có trăng, có trời cao, nhưng quan trọng nhất là có hai mẹ con. Mẹ con mãi mãi bên nhau.

Em bé lại kể tiếp:

Mẹ ơi, kìa những ai đang gọi con dưới sóng rì rào
Em lại mách mẹ những gì họ nói với em,
những con sóng miệt mài miên man trên biển cả:
Chúng ta ca hát sớm chiều,
Chúng ta đi mãi mãi,
Không biết là đi qua những đâu

Như vậy là sóng đi nhiều nơi lắm, “đi mãi mãi” trong cuộc viễn du không bao giờ ngừng lại và còn “ca hát sớm chiều”... Thật là một cuộc sống vui vẻ, đầy hấp dẫn đối với trẻ thơ. Nhưng làm thế nào mà đi với họ được, làm thế nào “đuổi được theo?” Họ bảo:

Cứ đi, con cứ đi đến bên bờ biển, đứng im,
Con nhắm mắt lại, sóng sẽ cuốn con đi.

Cách đi cũng dễ dàng, các bước thực hiện cũng rất rõ và cụ thể. Nhưng đối với em bé vẫn chưa đủ, các con sóng chưa thỏa mãn những điều kiện của em. Đáp lại các con sóng, em trả lời:

Nhưng đến tối, mẹ tôi nhớ thì sao?
Tôi làm thế nào rời mẹ tôi được?

Những con sóng cũng biết là thua cuộc, là không rủ được em: “Họ bèn mím cười và nhảy nhót, họ dần đi xa”. Còn lại em bé một mình, em bé hữu động lại nghĩ ra

trò chơi mới “hay hơn của họ”. Hay hơn là trò chơi của em chỉ hai mẹ con, ở đó mẹ con không rời nhau: “con làm sóng – mẹ làm mặt biển” ở đó:

Con lăn, lăn như làn sóng vỗ,
Tiếng con cười giòn tan vào gối mẹ.

Cái hay của trò chơi là ở chỗ đó. Các bạn sóng và các bạn mây chỉ đi chơi một mình thôi mà không nghĩ đến mẹ của họ, còn em bé, chắc em cũng muốn đi chơi quá chứ. Nhưng phải cùng với mẹ cơ!

Tình mẹ con hòa quyện vào nhau, không tách rời nhau. Em không thể nào thiếu mẹ cũng như mẹ cũng không thể nào thiếu em. Tình mẹ con bao trùm tất cả, có mặt muôn nơi đến mức “không ai trên đời này biết được là mẹ con ta đang ở đâu”. Bởi lẽ, ở đâu có mẹ, ở đó có con; ở đâu có con, ở đó có bóng hình mẹ.

Tình mẹ con – tình mẫu tử từ giấc mơ bước ra cuộc đời, rồi lại từ cuộc đời ẩn tàng vào tâm tưởng, vào suy tư, vào các trò chơi để cho người mẹ quanh năm vất vả thêm được niềm vui và thêm nụ cười. Tình mẫu tử từ xa xưa hiện về trong hiện tại, tình mẫu tử từ hiện tại lan tỏa tới tương lai. Nó được lồng trong các trò chơi về mây và về sóng và ở mọi lĩnh vực,...

Mây và sóng là các hiện tượng thiên nhiên cụ thể nhưng tạo ra được một khung không gian với chiều thời gian. Mây và sóng được nhân hóa trở thành những người bạn cùng trò chuyện rủ rờ em bé, để từ đó em bé nói ra những suy nghĩ của mình về người mẹ, về tình mẹ con. Mây và-sóng cũng gắn quyện với nhau, mãi mãi như tình mẹ con bất tử.

Mẫu số 5: Phân tích bài thơ Mây và sóng của Tago

Trên cuộc đời này chẳng có nơi nào ấm hơn lòng mẹ, chẳng có trò chơi nào vui hơn trò chơi có mẹ chơi cùng. Tình mẹ dành cho con luôn đông đầy như nước biển, cao lớn như những dãy núi xa xa. Nhà thơ nổi tiếng Tago cũng đã thể hiện tình mẫu tử thiêng liêng ấy qua bài thơ Mây và sóng.

Trước hết là lời mời gọi của những người sống trên mây. Họ mời gọi em bé đến chơi với họ vì họ được chơi từ khi sáng sớm cho đến chiều tà, họ chơi với ánh bình minh cho đến vàng trăng bạc:

Mẹ ơi, những người sống trên mây đang gọi con:
“Chúng ta chơi đùa từ khi thức dậy cho đến lúc chiều tà,

.....

Con sẽ là mây và mẹ sẽ là trăng.

Con sẽ lấy hai tay trùm lên người mẹ,
Và mái nhà sẽ là bầu trời xanh thẳm.

Có thể thấy được sự tưởng tượng bay bổng của em bé. Trước lời mời gọi của những người sống trên mây, em bé hỏi làm cách nào để em có thể đến chơi với họ. Họ nói em đến bên bờ trái đất họ sẽ đưa em lên. Những tưởng em bé đồng ý nhưng không, em nghĩ đến mẹ mình.

Em nói em phải ở nhà với mẹ, em không thể bỏ mẹ em ở nhà một mình được. Họ cười rồi bay đi, em liền nghĩ ra một trò chơi thích thú hơn. Em sẽ là mây còn mẹ sẽ là trăng còn bầu trời kia là ngôi nhà của hai mẹ con. Nhà của em là vũ trụ bao la rộng lớn.

Từ chối lời mời thứ nhất thì những người ở trong nước cũng đến mời gọi em bé đến chơi với họ:

Những người sống trong sóng nước gọi con:
“Chúng ta hát từ sớm mai đến tối,

.....

Con sẽ là sóng, mẹ sẽ là một bờ biển lạ lùng.

Con sẽ lăn, lăn, lăn mãi
và vỗ vào gối mẹ, cười vang.

Và không một ai trên cõi đời này biết nơi đâu mẹ con ta đang ở.

Những người trong sóng ngày đêm hát cả ngày ngao du đây đó. Họ mời em bé đến chơi, em cũng hỏi làm thế nào có thể đến được với họ. Họ trả lời em hãy đến bên bờ biển nhắm mắt lại là họ sẽ đưa em đi. Nhưng nghĩ đến mẹ em lại quyết định ở với mẹ. Họ chỉ cười rồi bỏ đi, em bé lại nảy ra một trò chơi mới. Trong trò chơi đó em sẽ là sóng còn mẹ là biển. Em sẽ lăn mãi vào lòng mẹ vào vỗ vào gối mẹ cười giòn tan.

Bằng thể thơ văn xuôi nhà thơ Tago đã mang đến một bài thơ thấm đượm tình mẫu tử thiêng liêng bất diệt. Những thú vui ngoài kia, những đam mê, cảm dỗ không thể nào dập tắt được tình cảm ấy. Em bé ngây ngô là thế nhưng yêu mẹ vô cùng. Hình ảnh thơ lung linh huyền ảo, trí tưởng tượng phong phú càng làm cho bài thơ đặc sắc hơn.

Mẫu số 6: Phân tích tác phẩm Mây và sóng

Ta-go là nhà thơ hiện đại lớn nhất Ấn Độ. Những tác phẩm của ông mang đến cho người đọc những cảm xúc sâu sắc mãnh liệt bởi một phần đã được trải nghiệm qua những trải nghiệm của chính cuộc đời nhà thơ. Ông có một sức sáng tạo phi

thường minh chứng là ông đã để lại một khối lượng tác phẩm đồ sộ và có tầm ảnh hưởng khá lớn đối với thời đại. Ông là nhà văn Châu Á đầu tiên được nhận giải thưởng Nobel về văn học. Đặc biệt khi mà viết về thơ thì ông lại luôn hướng đến khai thác tình mẫu tử thiêng liêng và chính điều này đã mang đến cho ông những thành tựu sâu sắc, Trong số đó thì bài thơ mây và sóng cũng là một tác phẩm điển hình trong những tác phẩm viết về tình mẫu tử của nhà thơ. Bài thơ in trong tập thơ non là một kiệt tác; là bài ca về tình nhân ái là ước mơ và hạnh phúc tự do của con người là tình mẫu tử thiêng liêng.

Bài thơ là một câu chuyện về một cậu bé trước lời mời gọi của mây và sóng mẹ bé muốn đi chơi muốn được hòa mình vào biển vào sóng vào mây cùng các bạn cùng trang lứa để được đi chơi nhưng trước tình cảm yêu thương của mẹ dành cho mình nên em bé đã nghĩ ra những trò chơi để có thể mãi mãi được ở bên cạnh mẹ và để quên đi sự cảm dỗ bên ngoài kia. Qua những trò chơi mà em bé nghĩ ra ta thấm được tình cảm mẫu tử thiêng liêng và cao cả. Bài thơ dạy cho người đọc một triết lý sống cao đẹp và hướng con người đến một tình cảm thiêng liêng và hãy quý trọng nó đừng để đánh mất đi rồi hối tiếc. Mở đầu bài thơ là lời mách của em bé về những thứ thú vị trên trời đang mời gọi em bé và có lẽ em đang rất muốn đi theo lời mời gọi ấy.

Mẹ ơi những người trên mây đang gọi con
Bọn tớ chơi đùa từ khi thức dậy đến chiều tà
Bọn tớ chơi đùa với buổi sớm mai vàng
Bọn tớ chơi với vàng trắng bạc
Những con sóng kia cũng đang rủ rê em

Những người sống trong sóng nước gọi con:

"bọn tớ hát từ sớm mai đến tối,
"bọn tớ hát từ sớm mai đến tối,
Bọn tớ ngao du khắp nơi này đến nơi nọ
" mà không biết mình đã từng qua những nơi nào".

Qua lời miêu tả dễ thương của em bé ta có thể cảm nhận được những lời mời gọi rất cuốn hút và lôi cuốn đối với cả một người lớn cũng dễ bị thu hút còn đối với một đứa trẻ thì nó lại càng thu hút hơn khi mà các bé đang ở tuổi tò mò luôn thích khám phá mọi thứ xung quanh. Nào là đến với thế giới ấy sẽ được thỏa sức chơi cả ngày từ khi thức dậy đến lúc chiều tà nào là chơi với "buổi sớm mai vàng" nào là chơi với "vàng trắng bạc" nào là được hát từ sáng sớm đến tối được ngao du khắp thiên hạ thật là thích khi mà được đến với thế giới đó. Những câu thơ nhí nhảnh cho thấy trí tưởng tượng phong phú và thật là dễ thương của em bé. Chắc có lẽ lúc này em đang ngược lên bầu trời trong xanh và nhìn những đám mây trắng đang

nhờn nhờ và suy nghĩ một cách hết sức trẻ con. Cuộc sống thật tự do và tự tại khi được chơi đùa với các bạn cả ngày mà không chán. Trên đó chắc hẳn sẽ có tất cả mọi thứ nhưng mà chắc chắn sẽ không có mẹ. Điều đó sẽ thật đáng sợ và chán biết bao nếu cuộc vui chơi lại không có mẹ. Dường như nhớ ra điều đó nên từ những lời mời gọi đầu tiên em bé đã nghĩ ngay đến mẹ và kể cho mẹ nghe những thứ xung quanh thật hấp dẫn đang mời gọi con và con cũng muốn đi với họ. Nhưng là sao mà lên đó được nên cậu bé do dự.

Con hỏi: nhưng làm thế nào mình lên đó được

Họ đáp: hãy đến nơi tận cùng của trái đất và đưa tay lên trời cậu sẽ được nhắc bổng lên tận tầng mây

Con nói: "Mẹ tôi đang đợi ở nhà

Làm sao tôi có thể bỏ mẹ tôi mà đi được ?"

Thế là họ cười rồi bay đi

Còn với sóng thì em bé cũng trả lời tương tự như thế

Con hỏi: "Nhưng tôi làm sao gặp được các người?"

Họ bảo con: "Hãy đến chỗ gần sát biển

và đứng đó, nhắm nghiền mắt lại,

là em sẽ được đưa lên trên làn sóng

con hỏi "Làm sao tôi có thể bỏ mẹ tôi mà đi được

Thế là họ mỉm cười rồi bay đi

Những lời mời gọi thật là hút một cậu bé nhưng mà để đến được với nó kì thực cũng rất gian lao làm sao khi mà phải tìm đến tận cùng của trái đất mà đòi với một cậu bé thì biết đâu là tận cùng của trái đất hay biết bờ biển là ở đâu. Suy nghĩ một lúc cậu bé bần khoăn và đưa ra câu trả lời là mẹ em đang đợi ở nhà và mẹ luôn muốn em ở nhà với mẹ. Khi đó họ cũng cười rồi bay đi. Dường như những đám mây trong tưởng tượng của cậu bé cũng biết được câu trả lời của cậu mà cười rồi bay đi luôn chứ không nài nỉ hay níu kéo gì. Dường như những thử thách càng lớn thì lòng yêu mẹ của chú bé lại càng được chứng minh, được củng cố. Như vậy, việc nêu ra sự việc thứ hai (cũng là thử thách thứ hai) càng chứng tỏ tình yêu tha thiết của chú bé đối với mẹ. Trong trường hợp này, khổ thơ thứ hai có tác động trùng điệp, hô ứng, khẳng định những tình cảm đã được thể hiện trong thử thách thứ nhất.

Trong cả hai lần, khi những người bạn đến rủ rê, chú bé đều hỏi lại:

“Con hỏi: Nhưng làm thế nào mình lên đó được?”.

“Con hỏi: Nhưng làm thế nào mình ra ngoài đó được?”.

Hỏi và được nghe trả lời, hướng dẫn chu đáo. Chi tiết này chứng tỏ tính xác thực, hấp dẫn của bài thơ. Trẻ con nào mà chẳng ham chơi. Khi nghe những lời mời gọi,

lần nào chú bé cũng tỏ ra bần khoản. Mặc dù vậy, tình yêu mẹ vẫn luôn chiến thắng. Chỉ cần nghĩ đến việc mẹ đang đợi ở nhà, mẹ không muốn chú đi chơi, chú bé đã nhất định từ chối những lời rủ rê dù những trò chơi ấy hấp dẫn đến đâu chăng nữa.

Trước những lời mời gọi ấy cậu bé đã nghĩ đến mẹ và dứt khoát từ chối. Để quên đi những lời mời gọi ấy cậu bé đã nghĩ ra những trò chơi chỉ có mình và mẹ.

“Nhưng con biết một trò chơi thích hơn trò ấy, mẹ ơi.

Con sẽ là mây và mẹ sẽ là trăng.
Con sẽ lấy hai tay trùm lên người mẹ,
Và mái nhà sẽ là bầu trời xanh thẳm.

Con đối với lời mời của biển thì em bé cũng có một trò chơi thú vị khác

“Nhưng con biết một trò chơi hay hơn trò ấy
Con sẽ là sóng, mẹ sẽ là một bờ biển lạ lùng.
Con sẽ lăn, lăn, và vỗ vào gối mẹ, cười vang.

Và không một ai trên cõi đời này biết nơi đâu mẹ con ta đang ở”

Vậy là con có thể tận hưởng niềm mê say vũ trụ khoáng đạt, bao la, kì thú ở trong chính tình mẫu tử quán quýt, thân thương. Và nếu như những người sống trên mây mê mải chẳng biết đâu là lúc dừng, những người sống trong sóng phiêu diêu không biết nơi nao là bến bờ thì con, trong niềm hân hoan của trò chơi tưởng tượng vẫn có mái nhà xanh thẳm để chở che, vẫn có bến bờ kì lạ để neo đậu, có lòng mẹ là chốn vĩnh hằng. Trò chơi tưởng tượng kia cũng mang đậm màu sắc tượng trưng, hay chính là tượng trưng của tượng trưng! Có lẽ những kì thú của tình người mới là vô cùng, vô tận.

Trong hưng phấn tột cùng của trò chơi tưởng tượng ấy "mẹ con ta" tới được chốn siêu nhiên, đạt được cái hàng tồn không hình hài: Và không ai trên thế gian này biết chốn nào là nơi của mẹ con ta. Cũng như không ai biết được lòng mẹ rộng nhường nào, và con đã tan vào lòng mẹ. Lòng mẹ, tình mẹ vô độ mênh mông. Đó là nơi trở về sau cuối, an nhiên. Cái hay của bài thơ Mây và sóng là cái hay của "trò chơi tưởng tượng", cái hay của sức gợi những suy ngẫm chiều sâu, cái hay của những khả năng ý nghĩa từ những câu chuyện trẻ thơ hồn nhiên, trong suốt. Lối kết cấu song trùng, hệ thống hình ảnh tượng trưng trong mạch chảy liên tục của những dòng "thơ văn xuôi" cứ ánh lên theo khúc nhạc miên viễn của Mây và Sóng – sản phẩm tưởng tượng đặc sắc của Ta-go.

Không có biển thì làm sao có sóng cũng như không có mẹ thì làm sao có con. Không có bến bờ thì sóng vỗ vào đâu cũng như không có mẹ thì cuộc đời con có ý

nghĩa gì. Lòng mẹ bao dung như bến bờ luôn luôn rộng mở. Hình ảnh bến bờ rộng mở lần mãi rồi sẽ cười vỡ tan được ví như hình ảnh người mẹ luôn vỗ về con thơ. Mẹ mang đến hạnh phúc cho con và chỗ dựa cho cuộc đời con. Tình mẹ con trong bài thơ thật sâu đậm và đó cũng chính là vẻ đẹp vĩnh hằng của tình mẫu tử. Dù thế gian có như thế nào thì tình mẹ con vẫn mãi muôn đời vẫn tồn tại theo thời gian vẫn hiển hiện trong không gian rộng lớn và mãi mãi bất diệt. Đó chính là ý nghĩa chủ đạo của bài thơ

Với hình thức đối thoại và độc thoại độc lập của cậu bé đã cho ta thấy tình cảm thiêng liêng và sâu sắc của tình cảm mẹ con. Bài thơ còn cho ta nhiều suy ngẫm bởi trong cuộc sống con người thường gặp những cám dỗ nhất là đối với một đứa trẻ và muốn khước từ chúng thì cần có một điểm tựa vững chắc và ở đây điểm tựa của em bé chính là mẹ đó chính là điểm tựa vững chắc nhất. Hạnh phúc không ở đâu xa không phải là điều gì bí ẩn mà đó ở ngay bên chúng ta và do chúng ta tạo nên.

Mẫu số 7: Phân tích Mây và sóng chi tiết

Trong kho tàng văn học của nhân loại đã có biết bao tác phẩm viết về tình cảm gia đình. Ta đã biết những tác phẩm như Bếp lửa, Khúc hát ru những em bé lớn trên lưng mẹ, Con cò... Bên cạnh những tác phẩm rất quen thuộc đó còn có bài thơ Mây và sóng của Ta-go – một tác phẩm thơ nói lên tình mẫu tử bao la, rộng lớn của một đại thi hào Ấn Độ.

Trò chơi của những người sống trên mây và sóng thật thú vị, không gì tả nổi, hấp dẫn đến lạ kì:

“Bọn tớ chơi từ khi thức dậy cho đến lúc chiều tà. Bọn tớ chơi với bình minh vàng, bọn tớ chơi với vàng trắng bạc”

“Bọn tớ ca hát từ sáng sớm đến hoàng hôn. Bọn tớ ngao du nơi này nơi nọ mà không biết từng đến nơi nao”.

Thiên nhiên bao la, rộng lớn đang mở ra trước mắt em bé. Được chơi với mây, với vàng trắng bạc, ngao du nơi này nơi nọ đối với em bé là cả một niềm vui thích, rồi được chơi từ khi thức dậy cho đến lúc chiều tà. Hỏi rằng em bé sẽ không bỏ lỡ cơ hội đó qua đi, em đã hỏi:

Con hỏi: “Nhưng làm thế nào mình lên đó được?”.

Con hỏi: “Nhưng làm thế nào mình ra ngoài đó được?”.

Đó là một điều thật dễ hiểu, dù sao em bé vẫn chỉ là một em bé mà thôi. Nhưng đúng lúc này hình ảnh người mẹ lại hiện lên trong tâm trí em:

“Mẹ mình đang đợi ở nhà” – con bảo – “Làm sao có thể rời mẹ mà đến được?”
Con bảo: “Buổi chiều mẹ luôn muốn mình ở nhà, làm sao có thể rời mẹ mà đi được?”.

Em đúng là một đứa bé ngoan, lời từ chối của em thật ngây thơ, trong sáng đến mức khiến cho họ phải mỉm cười, nhảy múa rồi lướt qua. Chính mẹ em bé, tình yêu thương của mẹ dành cho em đã trở thành sợi dây vô hình buộc chặt em bé ở lại, buộc chặt tâm trí em với lòng mẹ.

Cũng chính vì điều đó mà những trò chơi sáng tạo của em bé thú vị chẳng kém trò chơi của những người sống trên mây và sóng:

Con là mây và mẹ sẽ là trăng.
Hai bàn tay con ôm lấy mẹ, và mái nhà ta sẽ là bầu trời xanh thẳm.
Con là sóng và mẹ sẽ là bến bờ kì lạ,
Con lăn, lăn, lăn mãi rồi sẽ cười vang vỡ tan vào lòng mẹ.

Mây, trăng, sóng, bờ biển đều đã thể hiện lên trò chơi của em nhưng trong đó lại có cả mẹ. Ở đây, thiên nhiên rộng lớn, kì ảo, thơ mộng vẫn hiện lên. Nó còn hiện lên đậm nét hơn nữa qua tình cảm của em bé với mẹ. Em sẽ lấy đôi tay chòai lên người mẹ. Rồi sẽ lăn, lăn, lăn mãi cùng tiếng cười vỡ tan vào lòng mẹ. Tình cảm ấy thật sâu đậm, thật thiết tha. Và chắc chắn rằng nó sẽ kéo dài từ bình minh đến tối.

Nổi bật hẳn lên trong phần hai cũng như là một điểm nhấn cho toàn bộ tác phẩm chính là câu thơ và không ai trên thế gian này biết mẹ con ta ở chốn nào. Tại sao em bé lại nói như vậy, đó là bởi em tin chắc rằng tình cảm giữa em và người mẹ sẽ ở khắp mọi nơi, mọi chốn. Tình cảm ấy sâu sắc đến mức không ai có thể hiểu hết được. Tình mẫu tử là thiêng liêng, bất diệt, hoà cả vào trong thiên nhiên bao la, thơ mộng.

Với kết cấu lặp lại giữa hai phần nhưng tác phẩm không vì thế mà trở nên nhàm chán. Ngược lại, tác phẩm càng thêm sức lôi cuốn bởi tác giả Ta-go đã khéo léo tạo ra thêm thử thách thứ hai cho em bé. Chính điều đó đã tạo ra tình cảm mẫu tử trong bài thơ này, một tình cảm trong gian lao, thử thách càng thêm bền chặt. Cùng với đó, Ta-go đã tinh tế chọn ra những hình ảnh mây, trăng, sóng, bờ biển để làm biểu tượng cho thiên nhiên. Những hình ảnh biểu tượng đó được nhân hoá lên có tâm hồn, tiếng nói khiến cho chúng thêm phần sống động trước mắt người đọc. Giọng điệu thiết tha, sâu sắc của một người con với mẹ của mình.

Tác phẩm Mây và sóng của Ta-go tựa như một bài ca. Bài ca ấy cho người đọc thấu hiểu rằng tình mẫu tử là thiêng liêng, bất diệt. Đồng thời nó cũng nhắc nhở

mỗi người trong chúng ta về cuộc đời bao giờ cũng có những cảm dỗ, điều quan trọng là ta phải biết vượt qua nó. Một trong những động lực giúp ta biết vượt qua chính là tình cảm của người mẹ dành cho ta. Với những điều đó, tác phẩm đã để lại những tình cảm sâu đậm trong lòng người đọc.

Dàn ý phân tích chi tiết Mây và sóng

a. Mở bài

- Thơ về tình mẫu tử là một chủ đề không bao giờ vơi cạn.
- Mây và sóng là một trong những bài thơ được nhà thơ Ta-Go nói về tình mẫu tử thiêng liêng, cao đẹp của một đứa trẻ dành cho mẹ của mình.

b. Thân bài

* Cả bài thơ như lời thủ thỉ của em bé đang kể cho mẹ nghe về những cuộc vui rong chơi của mình ở trên bầu trời.

- Em bé ngược nhìn lên bầu trời, tưởng tượng mình đang chơi với mây, với bình minh vàng, vàng trắng bạc,... cuộc sống trên mây thật hấp dẫn, thú vị đối với một đứa trẻ như em.
- Cậu bé kể lại cuộc vui của mình với mẹ và mẹ em đang lắng nghe con kể. Tuy hình ảnh người mẹ không hiện diện trực tiếp trong thơ nhưng lại hiện hữu, dõi theo con trong xuyên suốt cả bài thơ.
- Chơi vui nhưng trong tâm trí, suy nghĩ của bé luôn hướng về mẹ yêu:

“Mẹ đang đợi mình ở nhà
Làm sao có thể rời mẹ mà đến được”

=> Có niềm hạnh phúc nào hơn khi được bên cạnh mẹ mình, những người yêu thương mình cho được, mặc dù bên ngoài biết bao điều hay, hấp dẫn đang đợi.

* Tình yêu mẹ vẫn luôn song hành trong tâm hồn đứa trẻ, chính mẹ, tình yêu thương của mẹ dành cho em đã trở thành sợi dây vô hình buộc chặt em bé ở lại với mẹ.

- “Con là mây, mẹ là trăng”: tình mẫu tử thiêng liêng ấy càng được biểu hiện sâu đậm, con luôn bên mẹ như trăng với mây, ví mẹ như trăng ôm ấp con qua bao tháng ngày.
- Cuộc đối thoại của những người trong sóng thủ thỉ cùng em về một cuộc chơi, mặc sóng vẫy gọi, chào mời nhưng em quyết định không đi vì mẹ muốn em ở nhà, em không thể nào rời mẹ.

- Với em, mẹ là nguồn sống, là niềm vui, là nụ cười của em. Mẹ luôn là phật sống của đời con, mẹ cho con tình yêu cao quý, mẹ là lý trí của đời con.
- “Con là sóng và mẹ là bến bờ kì lạ”: Lòng mẹ bao dung như bến bờ. Hình ảnh bến bờ để sóng lăn, lăn mãi rồi sẽ cười tan như hình ảnh mẹ luôn vỗ về, ôm ấp con. Mẹ bây giờ như là bờ đê để con ước ao bao điều.
- Câu bé khẳng định: “Và không ai trên thế gian này / Biết mẹ con ta ở chôn nao”.

=> Dù thế gian có thay đổi nhưng tình mẹ con vẫn mãi muôn đời theo thời gian.

* Nghệ thuật

- Hình thức đối thoại lòng độc thoại, hình ảnh thiên nhiên giàu ý nghĩa tượng trưng, kết cấu thơ lặp lại và sử dụng biện pháp nghệ thuật nhân hóa càng làm cho bài thơ sinh động, sâu sắc hơn trong mắt người đọc.

c. Kết bài

- Bài thơ như một bức tranh thiên nhiên màu sắc được vẽ bằng tình mẫu tử thiêng liêng. Nó là điểm tựa hướng con tới tương lai tương sáng.
- Gợi nhắc mỗi chúng ta về cuộc đời bao giờ cũng có những cám dỗ, điều quan trọng là ta phải biết vượt qua nó.
- Khẳng định một lần nữa tình mẫu tử thiêng liêng, cao đẹp, đáng để trân trọng.